

אוניברסיטת בר-אילן
החוג למדע המדינה

71-802-30-31-39 גישות ותיאוריות במדעי המדינה – תשס"ז
ד"ר לאה רוזן
<mailto:leahr@yvc.ac.il>

מטרות הקורס

זהו קורס חובה לתלמידי התואר השני. במסגרתו סטודנטים ירכשו את הבקיאות הנדרשת במגוון הגישות התיאוריות והסוגיות במחקר האקדמי במדעי המדינה היום. נקנה מבט מקיף, השוואתי וביקורתי על האסכולות השונות ועל הוויכוח ביניהן במטרה להעניק לסטודנטים את הכלים הנחוצים להבנה מעמיקה של ההתפתחויות האחרונות במחקר. הכרות זאת תשמש את התלמידים גם בבחירת תחומי המחקר וההתמחות שלהם בעתיד.

מטלות הקורס

1. שתי עבודות קצרות, כל אחת במשקל 15% מהציון הסופי.
2. מבחן סוף שנה במשקל 70% מהציון הסופי.

רשימת קריאה

פריטים המסומנים *** הינם חובה.

מבוא: מהי גישה מדעית?

1. סטוקר, ג'רי ודייוויד מארש. "מבוא." בתוך: מארש, דייוויד וג'רי סטוקר. 2005. תיאוריות וגישות במדע המדינה. רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 19-35. ***
שמו מדעי המדינה לפי מרש. תא (1067893)

הגישה ההתנהגותית

2. סנדרס, דייוויד. "הגישה ההתנהגותית." בתוך: מארש, דייוויד וג'רי סטוקר. 2005, 67-78, 86-87. ***
שמו מדעי המדינה לפי מרש. תא (1067893)

3. דהל, רוברט. "הגישה הביהייורלית במדע המדינה: כתובת על אנדרטה למחאה מוצלחת." בתוך: ברוך זיסר. 1993. מדע המדינה לגונוני: אסכולות וגישות בחקר הפוליטיקה. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 23-42.
שמו מדעי המדינה לפי מדע. המ (0234951)

4. ריצ'י, דייוויד. "האמונה הביהייורלית." בתוך: זיסר 1993, 43-92.
שמו מדעי המדינה לפי מדע. המ (0234951)

5. זיסר, ברוך. "האידיאולוגיה הביהייורלית: סקירה ומבט לאחור." בתוך: זיסר 1993, 122-148.
שמו מדעי המדינה לפי מדע. המ (0234951)

6. Taylor, Charles. 1985. "Neutrality in Political Science." In Charles Taylor, Philosophy and the Human Sciences. Vol. 2, 58-90.
תדפיס 11286 (1126880)

7. מארש, דייוויד ופול פרלונג. "העור לא הבגד: אונטולוגיה ואפיסטמולוגיה במדע המדינה." בתוך: מארש, דייוויד וג'רי סטוקר. 2005, 37-54.
שמו מדעי המדינה לפי מרש. תא (1067893)

8. זיסר, ברוך. "מדע החברה והפילוסופיה של המדע." בתוך: זיסר 1993, 149-166. ***
שמו מדעי המדינה לפי מדע. המ (0234951)

9. פופר, קרל. "מדע: השערות והפרכות." בתוך: זיסר 1993, 182-212.
שמו מדעי המדינה לפי מדע. המ (0234951)

10. קון, תומס. "תפקידה של הדוגמה במחקר המדעי." בתוך: זיסר 1993, 213-232.
שמו מדעי המדינה לפי מדע. המ (0234951)

11. Bernstein, Richard. 1983. Beyond Objectivism and Relativism. Oxford: Blackwell, 51-108.
תדפיס 11287 (1126883)

גורת המשחקים ותיאוריות השחקן הרציונלי

12. ווארד, יו. "גישת הבחירה הרציונלית." בתוך: מארש, דייוויד וג'רי סטוקר. 2005, 89-117. ***
שמור מדעי המדינה לפי מרש. תא (1067893)

13. Elster, Jon. 1989. Nuts and Bolts for the Social Sciences. Cambridge: CUP. pp. 3-42. ***
שמור מדעי המדינה לפי ELS (152853)

14. Elster, Jon. 1983. Sour Grapes: Studies in the Subversion of Rationality. Cambridge: CUP, 1-42.
153.43 ELS (23282)

גישות מרקסיסטיות וניאו-מרקסיסטיות

15. מארש, דייוויד. "מארקסיזם." בתוך: מארש, דייוויד וג'רי סטוקר. 2005, 217-195. ***
שמור מדעי המדינה לפי מרש. תא (1067893)

16. פאניץ, לאו. 2004. "עיון מחודש בתפקיד המדינה בעידן הקפיטליזם הגלובלי." בתוך: דני פילק ואורי רם. עורכים. שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי. 239-269.
שמור מדעי המדינה לפי שלט. תה (1116309) וגם תדפיס 11290 (1127048)

17. מקמרטרי, ג'ון. "המדינה." בתוך: זיסר. 1993, 510-494.
שמור מדעי המדינה לפי מדע. תמ (0234951)

18. ווד, אלן מייקסינס. 2001. "בחזרה אל מארקס." בתוך: בחזרה אל מארקס. עורך: בנימין כהן. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 61-56.
שמור סוציולוגיה לפי בחז. אל (493689)

19. לין, י. "המדינה, אליטת העסקים וקואליציות: מס הבורסה כמשל." בתוך: מ. מאוטנר. עורך. צדק חלוקתי בישראל. 223-259. ***
שמור מדעי המדינה לפי צדק. חל (473050)

ידע ועוצמה

20. בוור, מארק ור' א' ווי' רודס. "התיאוריה הפרשנית." בתוך: מארש, דייוויד וג'רי סטוקר. 2005, 180-167, 188-193.
שמור מדעי המדינה לפי מרש. תא (1067893)

21. רם, א'. 1993. "החברה ומדע החברה: סוציולוגיה ממסדית וסוציולוגיה ביקורתית בישראל." בתוך החברה הישראלית: היבטים ביקורתיים עורך אורי רם, 17-7. ***
שמור סוציולוגיה לפי חבר. תהי (222147)

22. Sachs, W.(Ed.) 2003. The Development Dictionary: A Guide to Knowledge as Power. 6-25
תדפיס 11311 (1127478)

ידע ועוצמה – המקרה של גישת המודרניזציה

23. הנטינגטון, ס'. 2003. התנגשות הציביליזציות. 40-45, 205-213, 409-419. ***
שמור מדעי המדינה לפי הנט. תה (568783)

ידע ועוצמה – המקרה של גישת התלות

24. חבר, ח', י. שנהב ופ. מוצפי-הלר. (עורכים) 2002. מזרחים בישראל: עיון ביקורתי מחודש. 15-27. ***
שמור סוציולוגיה לפי מזר. תה (531053)

25. Sachs, W.(Ed.) 2003. The Development Dictionary: A Guide to Knowledge as Power. 6-25.

תדפיס 11311 (1127478)

ידע ועוצמה – המקרה של האוריינטליזם

26. סעיד, א'. 2000. אוריינטליזם. 11-32, 179-199. ***
שמור סוציולוגיה לפי סעי. או (456666)

27. גרבר, ח'. 1999. "עוד על פולמוס המזרחנות: עשרים שנה לספרו של סעיד." תיאוריה וביקורת, 14 (ק"ץ), 133-139. ***

כתב עת באולם 4 – דלפק הדרכה

28. פיטרברג, ג. 1995. "האומה ומספריה: היסטוריוגרפיה לאומית ואוריינטליזם." תיאוריה וביקורת, 6 (אביב), 81-103.

כתב עת באולם 4 – דלפק הדרכה

29. שוחט, א. 2001. "היסטוריות שנויות במחלוקת: בין אירופוצנטריות לרב-תרבותיות." בתוך: אלה שוחט. זיכרונות אסורים: לקראת מחשבה רב-תרבותית, 13-58. ***

שמור מדעי המדינה לפי שוח.זכ (515214)

30. כזום, ע. 1999. "תרבות מערבית, תיוג אתני וסגירות חברתית: הרקע לאי-השוויון האתני בישראל." סוציולוגיה ישראלית, כרך א, חוברת 2, 385-428.

כתב עת באולם 4 - דלפק הדרכה וגם תדפיס 8514 (516191)

גלובליזציה

31. שטיגליץ, ג'וזף. 2005. אי נחת בגלובליזציה. 18-25, 31-50. ***
שמור מדעי המדינה לפי שטי.אי (1093104)

תדפיס 11357

תדפיס 11356

32. היילברונר, ר' ולסטר תורוב. 2000. כלכלה מובנת לכל, 217-239. ***
בספריה לכלכלה: 330 היל.כל (440305)

33. רם, אורי. 2005. הגלובליזציה של ישראל. 7-75.
(הוזמן 11.4.07)

34. סורוס, ג'. 2000. החברה הפתוחה בסכנה: משבר הקפיטליזם הגלובלי, עמ' 117-145.
תדפיס 11312 (1127482)

35. אלכסנדר, א. 2002. "שלא יעבדו עליכם – ראיון עם מיכל קפרא." מעריב (מוסף לשבת) 8.11.2002
ספריה מרכזית: אולם קריאה

36. אלכסנדר, א. 2001. "משבר המערב המונטריסט." בתוך: בחזרה אל מארקס. עורך: בנימין כהן. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 186-208.
שמור סוציולוגיה לפי בחז. אל (493689)

37. רם, א'. 2004. "מעמדות בישראל: גלובליזציה והמבנה החברתי." בתוך: איך יוצאים מזה? פתרונות כלכליים וחברתיים למשק במשבר. עורכים: "י" הרצוג ור' נתנון. 230-256.
שמור מדעי המדינה לפי איך.יו (572483)

38. דויד, א'. 2003. "החלום ושברו: ישראל והגלובליזציה." בתוך: אנטי-גלובליזציה: ביקורת הקפיטליזם העכשווי. 99-118.
337 אנט.גל (552182)

39. סבירסקי, שלמה. 2004. "ישראל במרחב הגלובלי." בתוך: דני פילק ואורי רם. עורכים. שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי. 57-83.
תדפיס 11308 (1127049)

40. שלו, מיכאל. 2004. "האם הגלובליזציה והליברליזציה "נרמלו" את הכלכלה המדינית בישראל?" בתוך: דני פילק ואורי רם. עורכים. שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי. 84-115. תדפיס 11309 (1127050)

מדינת הרווחה

41. רוזן, לאה. 2001. "מושג החברה האזרחית." בתוך: ישראל: מחברה מגויסת לחברה אזרחית? עורכים: יואב פלד ועדי אופיר. תל אביב: מכון ון-ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, 27-34. שמור מדעי המדינה לפי ישר. מח (498406)

42. פורסטר, ו. 2002. קללת הכלכלה. 7-34. בספריה לכלכלה: 331.137 פור. קל (517434)

43. מאוטנר, מ. 2000. "צדק חלוקתי בישראל." בתוך: מ. מאוטנר. עורך. צדק חלוקתי בישראל. 9-48. שמור מדעי המדינה לפי צדק. חל (473050) וגם תדפיס 9449 (571419)

44. פילק, ד. 2000. "הפרויקט הניאו-ליברלי ותהליכי הפרטה במערכת הבריאות." בתוך: מ. מאוטנר. עורך. צדק חלוקתי בישראל. 375-388. שמור מדעי המדינה לפי צדק. חל (473050) וגם תדפיס 9447 (571424)

45. גירבי, א. וגל לוי. 2000. השסע החברתי-כלכלי בישראל. E 305.5 ג'ר.ב.שס (534343)

46. דהאן, י' וי' שנהב. 2004. "הקדמה למהדורה העברית: על כשלון השוק והגורם האנושי" בתוך: בי. ארנרייך. כלכלה בגרוש: איך [לא] להסתדר באמריקה. 7-19. בספריה לפילוסופיה: 305.566 (ארנ. כל (575535)

47. היילברונר, ר' ולסטר תורוב. 2000. כלכלה מובנת לכל. 113-127, 169-181, 207-216. בספריה לכלכלה: 330 היל. כל (440305)

48. אבנימלך, מ' וי' תמיר. 2002. רווחה מתקתקת: הכלכלה והפוליטיקה של הרווחה בישראל. שמור מדעי המדינה לפי אבנ. רו (521685)

49. פלד, י. וגרשון שפיר. 2005. מיהו ישראלי? הדינמיקה של אזרחות מורכבת. 325-358. E 323.6 פלד. מי (1071130)

50. סבירסקי, שלמה. 2004. תקציב המדינה: מה עושים עם הכסף שלנו? 104-186. שמור מדעי המדינה לפי סבי. תק (1121051)

51. Przeworski, A. 1986. Capitalism and Social Democracy. 205-221. ***
335.5 PRZ (33643)

52. Barak-Erez D. 2004. "The Israeli Welfare State: Growing Expectations and Diminishing Returns". In Benvenisti, E. and G. Nolte (Eds.). The Welfare State, Globalization, and International Law. 103-133. ***
31.3 WEL (565471) בספריה למשפטים

53. Einhorn E. S. and J. Logue. 2003. Modern Welfare States: Scandinavian Politics and Policy in the Global Age. 147-190. ***
תדפיס 11310 (1127125)

גישות שונות לאזרחות ודמוקרטיה

54. יפתחאל, א'. 2001. מדינה, מרחב ויחסים אתניים: לבנון, קפריסין וישראל. 1-9. בספריה למשפטים: 31.3 WEL (565471)

55. יפתחאל, א'. 2000. "מודל הדמוקרטיה האתנית ויחסי יהודים-ערבים בישראל: היבטים גיאוגרפיים, היסטוריים ופוליטיים". בתוך: רות גבזון ודפנה הקר (עורכות). השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. 107-123.

שמור מדעי המדינה לפי גבי. שס (418221)

56. פלד, יואב וגרשון שפיר. 2001. "הסכסוך הישראלי-פלסטיני והחברה האזרחית בישראל". בתוך: ישראל: מחברה מגויסת לחברה אזרחית? עורכים: יואב פלד ועדי אופיר. תל אביב: מכון ון-ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, 183-205.

שמור מדעי המדינה לפי ישר. מח (498406)

57. נויברגר, ב'. 2000. "דמוקרטיה עם ארבעה כתמים". בתוך מדינת ישראל: בין יהדות לדמוקרטיה. עורך י" דוד, 311-317.

E 322.1 מדי (דוד) (449504)

58. סמוחה, ס'. 2000. "האומה לפני המדינה". בתוך מדינת ישראל: בין יהדות לדמוקרטיה. עורך י" דוד, 319-324.

שמור מדעי המדינה לפי גבי. שס (418221)

59. סמוחה, ס. 2000. "דמוקרטיה אתנית: ישראל כאב-טיפוס". בתוך: רות גבזון ודפנה הקר (עורכות). השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. 153-200.

שמור מדעי המדינה לפי גבי. שס (418221)

60. פלד, י". 2000. "זרים באוטופיה: מעמדם של האזרחים הפלסטינים בישראל". בתוך: רות גבזון ודפנה הקר (עורכות). השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. 213-244.

שמור מדעי המדינה לפי גבי. שס (418221)

61. גבזון, ר'. 1999. ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית: מתחים וסיכויים, 84-149.

שמור סוציולוגי ה לפי גבי. יש (422612)

62. גבזון, ר'. 2000. "מדינה יהודית ודמוקרטית?" בתוך: רות גבזון ודפנה הקר (עורכות). השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. 71-86.

שמור מדעי המדינה לפי גבי. שס (418221)

63. פלד, י. וגרשון שפיר. 2005. מיהו ישראלי? הדינמיקה של אזרחות מורכבת. 44-56.

E 323.6 פלד מי (1071130)

64. Shafir, G. and Y. Peled. 1998. "The Dynamics of Citizenship in Israel and the Israeli-Palestinian Peace Process." In: G. Shafir (ed.). The Citizenship Debates. Minneapolis: University of Minnesota Press, 251-262. ***

תדפיס 11288 (1126885)

רב-תרבותיות

65. תמיר, י'. 1998. "שני מושגים של רב-תרבותיות". בתוך: רב-תרבותיות במדינה דמוקרטית ויהודית. (עורכים מאוטנר, שגיא ושמיר) 79-92.

שמור מדעי המדינה לפי רוז(רב) (378040)

66. קימליקה, ו' ורפאל כהן-אלמגור. 1999. "מיעוטים עדתיים-תרבותיים בדמוקרטיה ליברלית". בתוך: סוגיות יסוד בדמוקרטיה הישראלית. עורך רפאל כהן-אלמגור, 187-209.

שמור מדעי המדינה לפי סוג. יש (413497)

67. תמיר, י'. 1994. "ממציאות הכרחית למעלה טובה – המיתוס הדמוקרטי". זמנים: רבעון להיסטוריה כרך 13, מס' 50/51: 28-41.

כתב עת בספריה למדעי החברה

68. קימרלינג, ברוך. 2001. קץ שלטון האחוסלים. תל אביב: כתר, 7-81.
E 305.52 קימ.קץ (497777)

69. Rosen, L. and R. Amir. 2003. "The Open Society and Its Enemies: Changing Public Discourse in Israel." In Traditions and Transitions in Israel Studies. Books On Israel. Volume VI. 181-201. ***

E990 TRA (560195) תדפיס 11284 (1126657) וגם

70. Shafir, G. and Yoav Peled. 2002. Being Israeli: The Dynamics of Multiple Citizenship. 110-136.

E307.2 SHA (516926)

71. Benhabib, S. 2002. "Nous` et les `Autres` (We and the Others): Is Universalism Ethnocentric? In Seyla Benhabib. The Claims of Culture: Equality and Diversity in the Global Era. 24-48. ***

בספריה לפילוסופיה: 306 BEN (535659)

72. Gandhi, Leela. 1998. Postcolonial Theory. New York: Columbia UP, 102-140.

בספריה לאנגלית: 325.3 CHI (572387)

73. Loomba, Ania. 1998. Colonialism/ Postcolonialism. London: Routledge, 104-183.

תדפיס 11289 (1126892)